

**T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ**

**AÇIK ERİŞİM VE KURUMSAL ARŞİV
POLİTİKASI**

**GAZİANTEP
2014**

T.C

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ

AÇIK ERİŞİM VE KURUMSAL ARŞİV POLİTİKASI

GEREKÇE:

- a) Gaziantep Üniversitesi (GAÜN) bünyesinde basılı ve elektronik ortamda üretilmekte olan akademik çalışmaların, (makale, kitap/kitap bölümleri, tez, proje, rapor, konferans bildirimleri/sunumlar, teknik dokümanlar, veri setleri, afiş, video kaydı vb.) bir araya toplanması ve Üniversitemiz bünyesinde açık erişim standartlarına uygun bir Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi kurmak.
- b) Akademik Arşiv aracılığı ile Üniversitemizde üretilen tüm akademik çıktıların toplanması, düzenlenmesi ve uzun süreli saklanması, miktarının belirlenmesini, ulusal ve uluslararası tüm kullanıcılara açık erişim olarak sunulmasını sağlamak.
- c) Üniversitemiz bünyesinde kurulacak Açık Arşiv Sistemi aracılığıyla Üniversitemizin açık erişim verilerini, Ulusal ve Uluslararası Kurumsal Açık Akademik Arşiv Sistemlerindeki veriler ile paylaşmak.
- d) Paylaşılan bilimsel yayınları açık erişim standartlarına uygun olarak dünya bilim çevrelerinin hizmetine sunmak.
- e) Üniversitemiz bünyesinde üretilen akademik çalışmaların açık erişim standartlarına uygun olarak derlenmesi ve Kurumsal Akademik Arşivlerde korunmasını sağlamak.
- f) Üniversitemizde atama ve yükseltmeler ile diğer kurum içi değerlendirmelerde dikkate alınan bilimsel çalışmaların Kurumsal Akademik Arşivlerde saklanmasını sağlamak.
- g) Üniversitemizde basılı ve elektronik ortamda üretilen akademik çalışmaların (makale, kitap/kitap bölümleri, tez, proje rapor, konferans bildirimleri/sunumlar, teknik dokümanlar, veri setleri, afiş video kaydı vb.) ayrıca tezler ve Bilimsel Araştırma projeleri vb. sonucunda çıkan makalelerin arşivlenmesini sağlamak.
- h) Üniversitelerimizin araştırma çıktılarının Açık Erişim olarak yayınlanması, Üniversitemizin ve dolayısıyla akademik düzeyde Türkiye'nin görünürlüğü ve yeni yapılacak araştırmalarda kamu ve özel sektörden daha fazla proje desteği alınmasını sağlamak

DAYANAK:

Hazırlanan politika metni 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 4/c ve 12/c maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

BAĞLAM:

Üniversitemiz araştırma çıktılarına erişilebilirlik:

Eğitim-öğretim, araştırma, üretim, yayın ve danışmanlık yapmak üzere 1987 yılında kurulmuş olan GAÜN, Türkiye Cumhuriyeti'nin çıkarlarına ve kalkınmasına hizmet edecek, sanayinin ve toplumun ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte eğitim vermeyi, araştırmalar yapmayı ve araştırma sonuçlarının mümkün olan en geniş çevrelere sunulmasını ilke edinmiştir. Bir Yükseköğretim Kurumu olarak GAÜN, lisans ve lisansüstü seviyelerde; araştırmacı, yaratıcı ve girişimci, eleştirel düşünceye yatkın ve karar vermede özgür, ekip çalışmasında başarılı, kendi teknolojimizin üretilmesine katkısı olacak, hammadde kaynaklarımızı değerlendirecek, katma değeri yüksek üretime önderlik edecek bilim insanları yetiştirerek ülkemize katkıda bulunmayı hedeflemekte ve bölgesine yön veren Gaziantep Üniversitesi olarak geniş kitlelere karşı taşıdığı sorumlulukların önemini çok iyi bilmektedir.

Ülke ekonomisinin geleceği, yeni teknolojilerden yararlanılmasına ve bu teknolojilerin geliştirilmesinde oynanacak aktif role bağlı olacaktır. Üniversitelerde üst düzeyde eğitim-öğretim ve araştırma yapma temel amacıyla benimsenen bu teknolojilerden yararlanmada, teknolojilerin geliştirilmesinde ve ürüne dönüştürülmesinde önemli rol oynayacaktır. Bu hedefler doğrultusunda kurulan Üniversitemizin akademik çalışmalarının açık erişim olarak paylaşılması, bu çalışmaların görünürlüğünü ve tanınırlığını arttırmayı mümkün kılarak, yapılacak yeni araştırmalarda kamu ve özel sektörden daha fazla proje desteği sağlanmasına olanak tanıyacaktır.

Bu nedenle GAÜN mensuplarına ait akademik çalışmaları mümkün olan en geniş kitlelere ulaştırabileceği bir açık erişim mekanizması ve bu kapsamda hizmet verecek bir açık erişim arşivi kurmaya karar verilmiştir. GAÜN Kütüphanesi, üniversite araştırmacılarına ait çalışmaların uygun formatlarda derlenmesinde, uzun dönemli korunmasında ve en geniş şekilde erişime sunulmasında stratejik bir rol oynayacaktır.

POLİTİKA AMAÇLARI:

1. GAÜN bünyesinde üretilen akademik çalışmaların uzun dönemli derlenmesinin ve korunmasının sağlanması.
2. GAÜN bünyesinde üretilen akademik çalışmaların mümkün olan en geniş çevrelerde erişime sunulması.

KAPSAM:

Politika amaçlarının birinci maddesine göre; GAÜN tarafından doğrudan ya da dolaylı olarak desteklenen ve GAÜN Mensupları tarafından gerçekleştirilen tüm akademik çalışmaları kapsar. GAÜN Mensuplarının GAÜN dışında gerçekleştirdikleri çalışmaları istenirse bu arşivde saklanabilir.

Politika amaçlarının ikinci maddesine göre; bir açık erişim platformu geliştirilerek, dağıtık ortamda. GAÜN Mensuplarının bilimsel makale, bildiri metinleri, proje raporu, ders materyali, tez gibi yayınlarının GAÜN Açık Arşivi'ne girebilmesini ve bu kaynakların tüm paydaşlara telif haklarına dikkat edilecek şekilde sunulmasını kapsar.

Eğer bir GAÜN Mensubunun akademik çalışması daha önce farklı bir açık erişim arşivinde depolanmışsa, GAÜN Açık Erişim Arşivi'nde yeniden saklanmasına gerek yoktur. Ancak, araştırmacının tercih etmesi halinde, söz konusu çalışma GAÜN Açık Erişim Arşivi'nde (de) saklanabilir.

TANIMLAR:

GAÜN Mensubu: Bu metinde GAÜN Akademisyenleri. Personeli ve Öğrencileri "GAÜN Mensupları" olarak adlandırılmışlardır.

Açık Erişim: Bir GAÜN Mensubu tarafından gerçekleştirilmiş akademik çalışmaya ücret ödmeden, engellenmeden, dijital olarak erişebilmeyi ifade eder. Bu çalışmalar; hakem değerlendirmesinden geçerek akademik bir dergide yayınlanma hakkını kazanan makaleleri, tezleri, bildiri metinlerini, projelere ait çıktıları ve açık ders materyallerini içerir.

Akademik Çalışmalar: GAÜN Mensuplarının araştırmaları, aldıkları fonlar ve yaratıcı faaliyetleri sonucu ortaya çıkan tüm çalışmaları ifade eder.

İvedi Depolama: Akademik çalışmaların birer kopyasının yayın tarihinden geç olmamak koşulu ile GAÜN Açık Arşivi'nde depolanması faaliyetini ifade eder.

Kişisel Arşivleme: Bir GAÜN Mensubunun entelektüel katkı sağladığı çalışmasını GAÜN Açık Arşivi'nde depolamasını içeren süreci ifade eder.

İLKELER:

GAÜN Mensupları, akademik çalışmalarının uzun dönemli derlenmesi ve korunması konusunda aşağıdaki koşulları kabul eder:

- ◆ Her GAÜN Mensubunun, entelektüel katkı sağladığı tüm akademik çalışmaların son versiyonları GAÜN Açık Erişim Arşivi'nde depolanır. Ambargo vb. koşullar nedeniyle sınırlandırılmış veya tamamen engellenmiş bazı bireysel çalışmalar bu ilkenin dışındadır.
- ◆ GAÜN Kütüphanesi, açık erişim olarak uygun şekilde yayınlanması için akademik çalışmalarını GAÜN Açık Arşivi'nde depolayan GAÜN Mensupları ile birlikte çalışır
- ◆ GAÜN Kütüphanesi, GAÜN Açık Arşivi'nde yer alan tüm akademik çalışmaların derlenmesinin ve uzun dönemli korunmasının güvenli depolama ile gerçekleştirilmesini koordine eder.
- ◆ GAÜN Mensupları yukarıda sıralanan koşullar ile birlikte, bir akademik dergide yayımlanması onaylanmış olan akademik çalışmalara en üst düzeyde erişimin desteklenmesi için aşağıdaki süreçleri takip etmeyi onaylar.
- ◆ **Depolama:** Her GAÜN Mensubu, yayın tarihinden geç olmamak koşuluyla, hakem değerlendirmelerinden geçerek, akademik bir dergide yayımlanmak için onay almış makalesinin dijital bir kopyasını GAÜN Açık Erişim Arşivi'nde depolar.

- ◆ **Açık Erişim/Seçimli Gecikmiş Açık Erişim:** Yazar, çalışmalarının kamuya ivedilikle açılması için depolama sürecinde kullanılan açık erişim yazılımının ayarlarını "Açık Erişime İvedilikle Sunulması" seçimiyle gerçekleştirmesi yönünde desteklenir. Yazarın yayıncılarla yaptığı anlaşmalar ve kişisel arşivleme seçenekleri göz önüne alındığında çalışmalara erişim iki başlıkta uygulanacaktır:

- ✓ Kamuya Açık Erişim
- ✓ Ambargo Süresi Sonunda Açık Erişim (Ambargo süresi 6 (altı) ayı geçmeyecektir.)

- ◆ **Lisanslama:** Her GAÜN Mensubu, entelektüel katkı sağladığı çalışmasının GAÜN Kütüphanesi tarafından işletilecek GAÜN Açık Arşivi'nde kamuya açık olarak açık dağıtım ve koruma prensiplerine uygun şekilde depolanacağını kabul eder. Yasal koşullar çerçevesinde, her GAÜN Mensubu çalışmalarını yayıncılarla yapmış olduğu anlaşmaların koşullarını çiğnemeyecek şekilde tekelleşmeyen, geri alınamaz ve tüm dünyada geçerli bir lisans anlaşması ile GAÜN Açık Arşivi'nde depolamaya onay verir. Bu politikanın onayı Rektör veya görevlendirdiği bir sorumlu tarafından takip edilir.

- ◆ **Çok Yazarlı Çalışmalarda Depolama Sorumluluğu:** GAÜN Mensupları, birden fazla kurumdan birden fazla yazarın işbirliğinde hazırladıkları çalışmaları GAÜN Açık Arşivi'nde depolayabilirler. Birden fazla GAÜN Mensubu tarafından gerçekleştirilmiş çok yazarlı çalışmalarda ise, kaynağı Başyazar depolar.

Bu politikanın etkin biçimde uygulanabilmesi için aşağıdaki koşullara dikkat edilmelidir:

- ◆ GAÜN Rektörlüğü, bu politikanın uygulanmasından sorumlu olacak ve gerektiğinde ortaya çıkabilecek anlaşmazlıkların çözümünde ve politikada yapılabilecek değişiklikler konusunda yürütücü görevini üstlenecektir.
- ◆ GAÜN Rektörlüğü, bir Açık Erişim Danışma Kurulu kurulmasına öncülük ederek bu kurulun yürütücülüğünü üstlenecektir.

GAÜN Açık Erişim Danışma Kurulu:

- Rektör veya görevlendireceği Rektör yardımcısı
- Senato Temsilcisi (1)
- Mühendislik Fakültesi Temsilcisi (1)
- Tıp Fakültesi Temsilcisi (1)
- Fen-Edebiyat Fakültesi Temsilcisi (1)
- İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Temsilcisi (1)
- Gaziantep Eğitim Fakültesi Temsilcisi (1)
- Mimarlık Fakültesi Temsilcisi (1)
- İslâhiye İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Temsilcisi (1)
- Güzel Sanatlar Fakültesi Temsilcisi (1)
- Sağlık Bilimleri Fakültesi Temsilcisi (1)
- Nizip Eğitim Fakültesi Temsilcisi (1)
- Hukuk Fakültesi Temsilcisi (1)
- İlahiyat Fakültesi Temsilcisi (1)
- İletişim Fakültesi Temsilcisi (1)
- Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesi Temsilcisi (1)
- GAÜN Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanı'ndan oluşacaktır.

- ◆ Açık Erişim Danışma Kurulu, bu politikanın yürürlüğe girmesini takip eden ilk üç yıl içerisinde her yıl, bu üç yılın sonunda takip eden dönemde ise her üç **yılda bir**, bu politikanın değerlendirmesini gerçekleştirmekle yükümlü olacaktır. Kurul, gerekli gördüğü hallerde politikayı **revize etme veya** değiştirme çalışmalarından sorumlu olacaktır. Öneri ve görüşler GAÜN Rektörlüğü'ne sunulacaktır.